Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2016–2017 Aanhangsel van de Handelingen

**Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**

# 782

Vragen van het lid **Smaling** (SP) aan de Minister van Infrastructuur en Milieu over *het bericht «Help, we verzuipen in de vochtige doekjes»* (ingezonden 4 november 2016).

Antwoord van Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus** (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 16 december 2016). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 599.

Vraag 1
Bent u bekend met het feit dat er nog steeds probleem zijn in de rioolwaterzuiveringen ten gevolge van het in het toilet gooien van vochtige doekjes en vochtig toiletpapier?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Klopt het bericht van het Waterpanel Noord dat de schade aan riolering en de gemalen op de waterzuivering tientallen miljoenen euro's per jaar bedraagt? Wat is de totale jaarlijkse schade aan alle rioleringen en gemalen als gevolg van producten die niet in het riool thuishoren?

Antwoord 2
Stichting Rioned schat in dat de totale omvang van de extra schoonmaakkosten (dus niet alleen veroorzaakt door vochtige doekjes) vergelijkbaar is met die van 9 jaar geleden, circa 25–55 miljoen euro per jaar.

Vraag 3
Bent u het met uw voorganger op dit dossier eens dat het ongewenst is dat vochtige doekjes en vochtig toiletpapier tot verstoring van de doelmatige werking van het afvalwatersysteem leiden Zo nee, waarom niet?[2]

Antwoord 3
Ja.

[1] De Volkskrant, 29 oktober 2016
[2] Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2007–2008, nr. 876, antwoord op vraag 3.

ah-tk-20162017-782
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2016

Vraag 4, 5
Vindt u dat de eerder gemaakte afspraken met de doekjesproducenten, verenigd in EDANA, en de daarmee samenhangende gemaakte afspraken in 2009 over zelfregulering voldoende werken? Waaruit blijkt dat naar uw mening?
Waarom is de samenstelling van vochtig toiletpapier volgens de gemaakte afspraak per juni 2009 niet zodanig veranderd dat lozing via het toilet geen problemen meer zou veroorzaken? Waaruit hebben de afspraken die op 22 november 2007 met de producenten van vochtige doekjes zijn gemaakt bestaan? Op welke manier is er hierbij zorg voor gedragen dat ook goedkope leveranties uit bijvoorbeeld Oost-Europa, Turkije en China aan de gemaakte afspraken zouden (gaan) voldoen?

Antwoord 4, 5
In 2007 is met producenten afgesproken, via zelfregulering, dat de eisen aan doorspoelbaar vochtig toiletpapier worden vastgelegd in een door de producenten opgesteld protocol en dat op de verpakkingen van doekjes duidelijk wordt aangegeven welke verwijderingsroute moet worden gevolgd.
De samenstelling van vochtig toiletpapier is sindsdien veranderd en de belangrijkste «wipes» categorieën die niet doorspoelbaar zijn, zijn nu als zodanig gelabeld.
Gezien de door de riool- en zuiveringsbeheerders beschreven problematiek moet echter worden geconstateerd dat deze afspraken nog niet hebben geleid tot een bevredigende oplossing. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Het kan liggen aan de samenstelling van het vochtig toiletpapier, onduidelijke labeling op de verpakking van (alle) vochtige doekjes en, daarmee samenhangend, het gedrag van gebruikers. Ook is het gebruik van vochtige doekjes de laatste jaren toegenomen.
De afspraken zijn gemaakt met EDANA. Dit is de brancheorganisatie van de zogenaamde «non woven» industrie in Europa. Deze organisatie vertegenwoordigt vrijwel alle producenten van «non wovens» en «nonwoven» producten, inclusief die van vochtige doekjes. Verkoop van doekjes in Nederland van producenten die geen lid zijn van EDANA is beperkt. De transportkosten van dit soort producten zijn relatief hoog, waardoor import vanuit bijvoorbeeld Azië niet op grote schaal voorkomt. In Zuid-Europese landen zijn soms regionale aanbieders actief die niet aangesloten zijn bij de producentenvereniging. Het valt niet geheel uit te sluiten dat vanuit die landen doekjes in Nederland worden verhandeld.

Vraag 6, 7
Deelt u de mening dat het gezien de aanhoudende problematiek goed zou zijn de EDANA-richtlijnen aan te scherpen, waardoor een ISO-norm tot stand kan komen voor doorspoelbaarheid van doekjes? Zo nee, waarom niet?
Bent u bereid de testcriteria van het UK Water Industry Research (UKWIR) als basis te gaan gebruiken om op termijn te komen tot een bindende Europese Norm van het Comité Européen de Normalisation (CEN-EN norm)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6, 7
Ja, ik vind een scherpere ISO-norm gewenst. Een nieuwe ISO-norm is momenteel in ontwikkeling. Alle belangrijke stakeholders zijn daarbij betrokken: producenten van vochtige doekjes en de afvalwatersector, waaronder UK Water Industry Research. Vaststelling van normen, ook waar het CEN normen betreft, vindt plaats op basis van consensus. De toepassing van normen door de industrie is weliswaar vrijwillig en niet dwingend, maar is zeker van toegevoegde waarde voor de problematiek. Een dergelijke norm kan door de procedure van totstandkoming, zoals betrokkenheid van belanghebbenden en consensus, status in de markt krijgen. Partijen die vochtige doekjes inkopen kunnen de norm gebruiken om zekerheid te krijgen over de kwaliteit van de doekjes.
Het initiatief om eventueel een CEN norm te ontwikkelen ligt, net als bij ISO normen, bij belanghebbenden, zoals de afvalwatersector of de producenten van doekjes. De bereidheid om de testcriteria van UK Water Research te hanteren is eveneens aan de betreffende partijen.

Vraag 8
Bent u bekend met het feit dat uitgerekend vochtig toiletpapier voor kinderen niet 100% cellulose is, maar deels bestaat uit plastics? Vindt u dat hiervaneen verkeerd signaal uitgaat doordat kinderen van jongs af leren dat het doorspoelen van witte doekjes normaal is, waardoor het weggooien van ander afval ook eenvoudiger wordt? Bent u van mening dat het beter zou zijn als dit soort doekjes via het vaste afval verwijderd zouden worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8
Vochtig toiletpapier voor kinderen bevat, volgens EDANA, geen plastic vezels. Het gebruik van vochtig toiletpapier voor kinderen geeft mijns inziens niet automatisch een verkeerd signaal af. Net als bij het scheiden van huishoudelijk afval gaat het erom dat de aanbevelingen op de verpakking, mits goed gelabeld, worden opgevolgd. Bij jonge kinderen zijn het de ouders en/of verzorgers die de aanbevelingen op de verpakking moeten opvolgen en daarvoor verantwoordelijk zijn c.q. het goede voorbeeld moeten geven.

Vraag 9
Deelt u de mening dat de website van het platform «vochtige doekjes»[3] een wel heel minimale en passieve invulling geeft aan de verantwoordelijkheid van producenten van vochtige doekjes om de consument tot goed lozingsgedrag aan te zetten? Op welke wijze zult u, in overleg met de producenten van deze producten, komen tot en betere productinformatie, waardoor consumenten aangezet zullen worden tot beter lozingsgedrag?

Antwoord 9
De website «vochtige doekjes» verstrekt op dit moment vooral informatie, maar zet niet direct aan tot een beter weggooigedrag. Belangrijker dan de website vind ik echter verbetering van de labeling op de verpakking van alle vochtige doekjes. Het moet duidelijk zijn welke producten niet doorspoelbaar zijn, aangezien deze er met name de oorzaak van zijn dat verstoppingen optreden in het afvalwatersysteem. Het is nu vaak onvoldoende duidelijk of doekjes al niet dan mogen worden doorgespoeld, omdat het label vaak op de achterzijde van de verpakking is geplaatst. EDANA heeft inmiddels haar labelingscode aangescherpt en zal deze zeer binnenkort aankondigen. Alle doekjes die niet mogen worden doorgespoeld en die mogelijk in het toilet terecht komen (cosmeticadoekjes, babydoekjes, schoonmaakdoekjes, etc.) zullen worden voorzien van het «niet in het toilet» symbool op een meer zichtbare plaats. Het symbool zal zowel op de voorzijde van de verpakking komen als op het klepje of kleefetiket waar de doekjes uit de verpakking worden gehaald.
Voorts onderzoekt EDANA hoe zij samen met afvalwaterorganisaties en retailers op afzienbare termijn de communicatie richting de consumenten kan verbeteren, zodat deze zich beter bewust zijn van het type product dat ze kopen en vervolgens ook beter geïnformeerd zijn over de gewenste wijze van afvoer. EDANA heeft toegezegd om bovenstaande op korte termijn te specificeren en mij toe te zenden. Op basis daarvan zal ik nagaan of eventueel extra inzet noodzakelijk is.

Vraag 10
Zijn de effecten van lozing van vochtig toiletpapier via het afvalwatersysteem, welke bij de introductie enkele jaren geleden nog onbekend waren, inmiddels wel bekend? Zo ja, waaruit bestaan deze effecten? Zo nee, bent u bereid deze effecten in kaart te (laten) brengen?

Antwoord 10
Ja, de effecten van doorspoeling van vochtige doekjes zijn in opdracht van het toenmalige Ministerie van VROM door het adviesbureau TAUW in beeld gebracht (Praktijkonderzoek verwerking vochtig toiletpapier in het afvalwatersysteem, november 2010). Daaruit kwam naar voren dat het merendeel van de storingen werd veroorzaakt door doekjes die niet doorgespoeld hadden mogen worden op basis van de samenstelling en aanwijzingen op de

[3] De Volkskrant, 29 oktober 2016

verpakking. Het onderzoek concludeert daarom dat het hier om «een verkeerd gedragsaspect» gaat.

Vraag 11
Ziet u, gelet op het feit dat het inmiddels 2016 is en in tegenstelling tot de heersende opvatting in 2007 die er vanuit ging dat de problemen medio 2009 tot het verleden zouden behoren, nu wel mogelijkheden om de extra beheerskosten van waterschappen te verhalen op de producenten van eerder genoemde producten? Zo ja, op welke wijze gaat u hier invulling aan geven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11
Nee. Een fabrikant kan niet (geheel) verantwoordelijk worden gesteld voor ongewenst gedrag van consumenten. De extra beheerkosten zouden daarom niet op fabrikanten moeten worden verhaald. Anderzijds behoort het wel degelijk tot de verantwoordelijkheid van fabrikanten om de juiste normering te hanteren en op basis daarvan op alle doekjes duidelijk aan te geven welke verwijderingsroute van toepassing is. Ook mag, gezien de huidige problematiek, van fabrikanten verwacht worden dat men actief communiceert en voorlichting geeft over de (on)doorspoelbaarheid van doekjes.